

Monumentnummer*: 516490

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 maart 2001
Kadaster deel/nr 82740/138

Woonplaats*	Gemeente*		Provincie*				
Leeuwarden	Leeuwarden		Fryslân				
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Tweebaksmarkt	28			8911 KX	Leeuwarden		
Tweebaksmarkt	28 A	A		8911 KX	Leeuwarden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Leeuwarden	B				5379		

Omschrijving**

Inleiding

APOTHEEK MET BOVENWONING, gebouwd in 1895 voor C.Sonnega als apotheek en wijnhandel in Neo-Hollandse-Renaissancestijl door een onbekende architect. Op stijlkritische gronden in vergelijking met de gevel van het Fries Museum valt te denken aan Hendrik Kramer. In 1863 vestigde Sonnega zich op deze plek in een huis, dat als Franse kostschool in gebruik was. In 1895 liet hij op dit perceel een nieuw pand bouwen. Het is tot op heden als apotheek en woning in gebruik. In de jaren vijftig werd het interieur geheel verbouwd, de binnenplaats overkapt en een bouwvolume in de achtertuin bij de apotheek getrokken. De voorgevel bleef ongewijzigd, behoudens het etalageraam. Het beeldhouwwerk is misschien van J.H. Schröder.

Omschrijving

EXTERIEUR: Pand op rechthoekige grondslag met een breedte van drie traveeën en een hoogte van drie bouwlagen en een kap. De ingangstravee ligt iets terug ten opzichte van de andere traveeën. Het basement is van natuursteen. Daarboven paarse baksteen, doorspekt met banden en blokken van kunststeen. De versieringen van de geveltop zijn weer van natuursteen. In de linker travee bevindt zich de ingang, die omlijst is met kunststeen en bekroond wordt door een radiaal gegroefd veld kunststeen. Hierin zit een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

korfbogig veld, dat gevuld is met een uit natuursteen gehouwen cartouche omgeven door bladwerk op een verguld fond. In de cartouche staat de naam C. Sonnega in vergulde letters. Rechts zit een etalagevenster van twee traveeën breed, dat op dezelfde wijze als de deur geëncadreerd is. Het etalagevenster, dat in de jaren vijftig veranderd is, wordt overspannen door een I-balk met ornamenten. Daarboven zit een radiaal gegroefd veld kunststeen, waarin een korfboog, gevuld met beeldhouwwerk. Ook hier een verguld fond met beeldhouwwerk in natuursteen. In hoogrelief zijn van links naar rechts weergegeven: een medaillon met een portret van Aesculapius, omgeven door planten (waarvan een te identificeren is als vingerhoedskruid), daarnaast een uil op een papaver. In het midden drie putti, die zich onledig houden met artsennijbereidkunde: de linker houdt een oliekruike op (met op de bodem het getal 250), de middelste bedient een vijzel (met daarop `MDCCCXCV') en de rechter vult een flesje met daarop een doodshoofd met gekruiste beenderen. Daarnaast staat een haan met uitgespreide vleugels op een papaver en uiterst rechts zit een medaillon met een portret van Hygiea, omgeven door niet geïdentificeerde planten. De pui wordt afgesloten door een forse geprofileerde lijst. De eerste verdieping telt drie T-vensters met korfbogige ontlastingen, die gevuld zijn met metselmozaïek. De bogen hebben kunststenen negblokken. De tweede verdieping heeft drie T-vensters, die bekroond worden door hanekammen, die afwisselend uit baksteen en kunststeen gemetseld zijn. De linker travee wordt afgesloten door een fries, waarbij de gootlijst gedragen wordt door bewerkte klossen. De andere traveeën worden afgesloten door een zware cordonband, waarboven een trapgevel. Te weerszijden van de geboorte van die topgevel bevinden zich gebeeldhouwde koppen van een niet nader geïdentificeerde man en vrouw. Op de trappen van de gevel liggen gebeeldhouwde voluten. Er is een kruisvenster met een bekroning identiek aan die van de tweede verdieping. Het topstuk wordt bekroond door een gebogen fronton. Een afgeknotte schildkap met leien dekt het pand. In de achtergevel resteren slechts sporen van de oorspronkelijke vensters.

INTERIEUR: Na een aantal ingrijpende verbouwingen resteren slechts een deur tussen het ingangsportaal en de apotheek met op een geëtste ruit het woord `APOTHEEK' in omkadering; een schoorsteenfragment in de voorkamer op de tweede bouwlaag en een ingetimmerd vertrek, waarschijnlijk een dienstbodenkamer op de zolder en eenvoudige paneeldeuren.

Waardering

Apotheek met bovenwoning van algemeen architectuurhistorisch en cultuurhistorisch belang:

- vanwege de rijke architectuur in Neo-Hollandse Renaissancestijl;
- vanwege het iconografisch programma van het beeldhouwwerk, betrekking hebbend op de artsennijbereidkunde.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen
Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Werk-woonhuis
Gezondheidszorg

Functie

Winkelwoning
Apotheek